

**การพัฒนารูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของ
เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9**

**A Development of Effectiveness Model for Work Performance of
Primate Sub-District Monk in Monks Government Region 9**

พระไพศาล ชินช่าง¹

Phraphaisarn Chinchung

Received	Reviewed	Revised	Accepted
14/01/2019	30/01/2019	02/01/2019	08/02/2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบล (2) เพื่อพัฒนารูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบล และ (3) เพื่อตรวจสอบยืนยันการพัฒนารูปแบบที่ได้จากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ซึ่งระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบล ประชากร ได้แก่ เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 จำนวน 786 รูป กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 จำนวน 266 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Model) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 แล้วนำรูปแบบนั้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลตรวจสอบยืนยัน (Expert Verify) และวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามยืนยันรูปแบบการวิจัย ซึ่งมีทั้งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบวิจารณ์ จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล นำมาเทียบเคียงกับบริบทของการวิจัย และปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ที่สมบูรณ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ได้แก่ ด้านการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา (พระสังฆาธิการชั้นปกครอง) ด้านความฉลาดทางอารมณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และด้านความเชื่อมั่นในตนเอง (2) ผลการพัฒนารูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ได้แนวทางการพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบลจำนวน 4 แนวทาง คือ การพัฒนาแรงสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา (พระสังฆาธิการชั้นปกครอง) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาการมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง (3) การตรวจสอบ

¹ นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
D.P.A. Student (Public Administration), Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat
Mahasarakham University : E-Mail: paisan_kham@hotmail.com

.....
ยืนยันการพัฒนาแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การพัฒนาแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบประสิทธิผล, การปฏิบัติหน้าที่, เจ้าคณะตำบล, คณะสงฆ์ภาค 9

ABSTRACT

The purposes of the research were to analyze the factors affecting work performance of the primate sub-district monk in region 9., to establish a model for improving work performance the primate sub-district monk, and to evaluate the model. The research methodology was divided into two phases: 1) quantitative research and 2) qualitative research. Phase 1 focused on analyzing the factors affecting work performance the primate sub-district monk in region 9. The population was seven hundred and eighty six the primate sub-district monk in region 9, and the sample was two hundred and sixty six the primate sub-district monk in region 9. The instrument was a questionnaire with.92 reliability index. The statistics used were PATH ANALYSIS with the.05 level of statistical significance, and Pearson Correlation. Phase 2 focused on designing and assessing a model for improving work performance of the primate sub-district monk in region 9 by experts, and the model was assured by the Expert Verify technique and criticizing method. The data were collected by questionnaires and criticizing forms, and the data analyzed and synthesized were compared with the research context and used to improve a model based on the effectiveness of administrative model for work performance of the primate sub-district monk in region 9.

Results of the research were as follows; (1) The finding showed that the factors affected work performance of the primate sub-district monk in region 9 were support of adults monk, working incite, ethic reasons and self-confidence. (2) The development model for improving work performance of the primate sub-district monk in region 9 consisted of four guideline development: support of adults monk, emotional excellence in working, improving ethic reasons and self-confidence development. (3) The findings indicated that the value of the training model efficiency regarding the assessment of the experts was at a high level.

Keyword : Mode of Effectiveness, Work Performance, Primate Sub-District Monk, Region 9.

บทนำ

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ คือ การปกครองตามธรรมวินัย และให้กฎหมายหรืออำนาจรัฐเป็นหลักสนับสนุน คราวใดเมื่อเกิดความไม่เรียบร้อยขึ้นในคณะสงฆ์จนเป็นเหตุขัดข้องในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเมื่อครั้งพระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองมากในประเทศอินเดีย คณะสงฆ์และทางศาสนาได้ดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ โดยเฉพาะเมื่อก้าวถึงประเทศไทย ครั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงถวายช่วยจัดระบบปกครองขึ้นเป็นครั้งแรกด้วยการที่ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ รัตนโกสินทร์ศก 121 ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2484 โดยยกเลิกฉบับแรกนั้นก็เพื่อจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ใหม่ให้มีรูปแบบคล้ายกับการปกครองฝ่ายอาณาจักร ครั้นเมื่อถึงรัชการปัจจุบันได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และต่อมาในปี พ.ศ.2535 ได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ใช้อยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ทั้งสองฉบับนี้เป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่ถือว่าเป็นรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ และเป็นหลักในการจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ด้วย และต่อมาก็ได้กำหนดให้มีเถรสมาคมออกข้อบังคับวางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติและออกประกาศ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย การบริหารกิจการคณะสงฆ์ ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา เป็นการปกครองเพื่อบังคับบัญชาดูแลผู้ได้บังคับบัญชาให้อยู่ในความเรียบร้อยดีงาม ส่วนการบริหารจะเป็นไปเพื่อการบริหารจัดการที่จะประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารควรยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญโดยผู้บริหารเองต้องประพฤติธรรม และใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร และต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งพึงสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ถ้าเห็นจะได้ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่ เพราะเสียสละประโยชน์สุขเล็กน้อย บุคคลควรสละประโยชน์สุขเล็กน้อย เพื่อเห็นแก่ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่” (National Buddhism Office : 2010 : 15)

เจ้าคณะตำบลเป็นผู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ในระดับตำบลถือว่าใกล้ชิดกับประชาชนและคณะสงฆ์มากที่สุด มีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตตำบลของตน คือ 1) ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน 2) ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการและการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี 3) ระวังอธิการกรณีวินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นเจ้าอาวาส 4) แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าอาวาสให้เป็นไปโดยชอบ และ 5) ควบคุมและบังคับบัญชาเจ้าอาวาสและพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรือ อยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ในบังคับบัญชา ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย และ 6) ตรวจสอบและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน (พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) (Religious Affairs Department. 2004 : 22)

จากเหตุผลที่กล่าวไว้ข้างต้นชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลนั้น มีความสำคัญในการจรรโลงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา ซึ่งควรจะมีการศึกษาหาสาเหตุว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่จะทำให้การพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 9 ประสบ

ความสำเร็จ ผู้วิจัยในฐานะพระสังฆาธิการรูปหนึ่งในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 9 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบล โดยจะพัฒนารูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ซึ่งมีความคาดหวังว่าข้อเสนอที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการดำเนินงานของเจ้าคณะตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานบำรุงพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวพุทธศาสนิกชน ให้มีความมั่นคงถาวรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9
2. เพื่อพัฒนารูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9
3. เพื่อยืนยันรูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา (พระสังฆาธิการระดับปกครอง) ปัจจัยด้านการเห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อนร่วมงาน (สหธรรมิก) ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านการมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 1

1. ประชากร ได้แก่ เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 จำนวน 786 รูป
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 จำนวน 266 รูป โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณของ Yamane (1973 : 727) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

ประชากรกลุ่มเป้าหมายการวิจัยระยะที่ 2

1. กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ พระสังฆาธิการระดับปกครองชั้นผู้ใหญ่ นักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการทางด้านปรัชญาและศาสนา และนักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 20 ท่าน
2. กลุ่มเป้าหมายในการยืนยันรูปแบบ ได้แก่ เจ้าคณะภาค 9, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น และกาฬสินธุ์ 4 ท่าน, เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น และกาฬสินธุ์ 4 รูป ตัวแทนเจ้าพนักงานตำรวจในเขตตำรวจภูธร ภาค 4 1 ท่าน รวมเป็น 10 รูป/คน

ระเบียบวิธีวิจัย

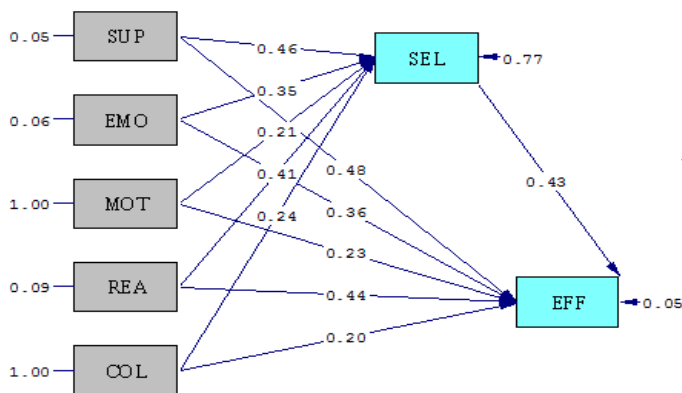
การวิจัยระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Model) (Bollen, K.A. 1989 ; Joreskog, Karl G. & Sorbom. 1998) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบลโดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่.05 (Level of Significant.05)

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาและยืนยันรูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 โดยผู้วิจัยเสนอร่างรูปแบบดังกล่าวไปยังผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบล จำนวน 20 ท่าน ทำการตรวจสอบและวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงรูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามวิพากษ์รูปแบบการวิจัย ซึ่งมีทั้งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและแบบวิจารณ์ จากนั้นทำการสังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเทียบเคียงกับบริบทการวิจัย แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ที่มีความเหมาะสม

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 สรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบล พบว่า เส้นทางอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบลที่มีอิทธิพลทางตรง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ตามการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้นโดยใช้โปรแกรมลิสเรล (PATH ANALYSIS for Windows) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ ปัจจัยด้านความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

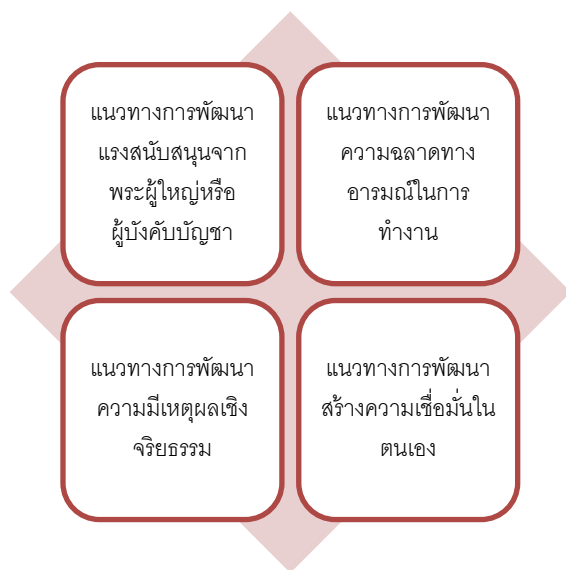
Chi-Square=27.82, df=24.10, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

แผนภาพที่ 1 เส้นทางอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบล

หมายเหตุ

- X, ไค-สแควร์ หมายถึง สถิติทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปร
- df หมายถึง ค่าระดับองศาอิสระ
- P-value หมายถึง ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากเงื่อนไขเริ่มต้นของสมมติฐาน
- RMSEA หมายถึง ค่าประมาณความคาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย
- SUPERIOR หมายถึง การสนับสนุนจากพระผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา
- EMOTION หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์
- MOTIVE หมายถึง แรงจูงใจ
- REASON หมายถึง ความมีเหตุผล
- COLLEA หมายถึง เพื่อนร่วมงาน
- SELF หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง
- EFFECTIVENESS หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบล

2. การพัฒนารูปแบบ ผลการพัฒนารูปแบบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ได้แนวทางการพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบล จำนวน 4 แนวทาง คือ แนวทางการพัฒนาแรงสนับสนุนจากพระผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน แนวทางการพัฒนาความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และแนวทางการพัฒนาสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

แผนภาพที่ 2 รูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9

3. ผลการตรวจสอบยืนยันรูปแบบการพัฒนา การประเมินผลตรวจสอบการพัฒนาในรูปแบบ ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Verify) จำนวน 20 ท่าน พบว่า รูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะ ตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และผลการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ กลุ่ม 2 ประกอบด้วย เจ้าคณะภาค 9, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น และกาฬสินธุ์ 4 ท่าน, เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น และ กาฬสินธุ์ 4 รูป ตัวแทนเจ้าพนักงานตำรวจในเขตตำรวจภูธร ภาค 4 1 ท่าน รวมเป็น 10 รูป/คน ยืนยัน ว่ารูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะ ตำบลได้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาหรือพระผู้ใหญ่ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 สอดคล้องกับ Neon Phinpadit (2003 : 221) ศึกษาตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธร ภาค 4 จำนวน 1,209 นาย พบว่า ตำรวจที่มีการสนับสนุนทางสังคมมาก มีพฤติกรรมการทำงานสูงกว่า ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ดังนั้นจากข้อค้นพบในงานวิจัย ทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุน จากพระผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชามีผลต่อการปฏิบัติงานของพระเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 9 การพัฒนาเจ้าคณะตำบลให้ได้รับแรงสนับสนุนจากพระผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา เพื่อการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ เจ้าคณะตำบลควรจะต้องมีความรู้และเทคนิควิธีการใน การทำงาน ดังนี้

- 1.1 องค์ความรู้เรื่องสายการบังคับบัญชาตามกฎหมายคณะสงฆ์
- 1.2 องค์ความรู้เรื่องภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี
- 1.3 ทักษะการพัฒนาจริยวัตรหรือบุคลิกภาพ
- 1.4 การมีทักษะการสื่อสารที่ดีทั้งกับพระผู้ใหญ่และเพื่อนสภธรรมมิก
- 1.5 ความสามารถในการทำงานเป็นทีมร่วมกับสภธรรมมิกผู้อื่น
- 1.6 การมีทักษะการวางแผนในการทำงานที่ดี

2. ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 สอดคล้องกับ Rawikarn Duendarw (2004 : 274) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง ชมสมก. จำนวน 413 คน พบว่า พนักงานขับรถที่ยังอยู่ในสถานการณ์ช่วยในการขับขีมาจะยังมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยมากกว่าพนักงานขับรถประเภทตรงข้าม ดังนั้นจากข้อค้นพบในงานวิจัย ทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อเผชิญสถานการณ์ช่วยในการปฏิบัติงาน มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 9 การพัฒนาเจ้าคณะตำบลให้เป็นผู้มีความอดทนอดกลั้นต่อสถานการณ์ช่วย หรือมีความฉลาดทางอารมณ์ในการปฏิบัติงาน เจ้าคณะตำบลควรจะต้องเรียนรู้และมีเทคนิควิธีการในการทำงาน ดังนี้

- 2.1 ฝึกการรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง
- 2.2 ฝึกการให้เกียรติเพื่อนสภธรรมมิกหรือญาติธรรมท่านอื่นๆ ให้เป็นนิสัย
- 2.3 นำเทคนิคการบริหารจัดการความขัดแย้งมาใช้ในการทำงาน
- 2.4 นำเทคนิคการทำงานภายใต้สภาวะความกดดันต่าง ๆ มาปรับใช้
- 2.5 ฝึกการสร้างวิกฤตเป็นโอกาสด้วยความสร้างสรรค์
- 2.6 ฝึกเจริญสมาธิภาวนาเพื่อพัฒนาความสุขรอบครอบ

3. ปัจจัยด้านการเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 สอดคล้องกับ Nichaphat Phopang (2007 : 183) ได้ศึกษาลักษณะจิตใจและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานราชการอย่างมีจริยธรรมของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีสามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานราชการอย่างมีจริยธรรมแต่ละด้านได้ชัดเจนทำนายพฤติกรรมตามค่านิยมกล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรม สถานการณ์ช่วยในการทำงานเหตุผลเชิงจริยธรรม ดังนั้นจากข้อค้นพบในงานวิจัย ทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านการเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรม มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 9 การพัฒนาเจ้าคณะตำบลให้เป็นผู้มีหลักการและเหตุผล มีความคิดรอบครอบในการปฏิบัติงานเจ้าคณะตำบลควรจะต้องเรียนรู้และมีเทคนิควิธีการในการทำงาน ดังนี้

- 3.1 การมีทัศนคติเชิงบวกต่องานที่ทำ
- 3.2 องค์ความรู้เรื่องทฤษฎีของโคลเบอร์ก
- 3.3 องค์ความรู้เรื่องทฤษฎีของเพียเจท์
- 3.4 พุทธวิธีทางการบริหาร (hiri โอตตปปะ)
- 3.5 ฝึกการใช้วิจารณ์ญาณอย่างเหมาะสม

3.6 ฝึกการแยกแยะผิดชอบชั่วดี สีขาว สีดำ

4. ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 สอดคล้อง Duangduen Bhanthumnavin (1997 : 105) ได้ศึกษาความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย การปลูกฝังและอบรม คุณธรรม พบว่า ถ้าบุคคลมีความเชื่อในการที่ตนเองจะควบคุมเหตุการณ์ได้มากกว่าจะเชื่อว่าจะเกิดโดยความบังเอิญ จะเป็นผู้ที่มีประสิทธิผลในการทำงานสูง ดังนั้นจากข้อค้นพบในงานวิจัย ทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านการมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 9 การพัฒนาเจ้าคณะตำบลให้เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติงานเจ้าคณะตำบล ควรจะต้องเรียนรู้และมีเทคนิควิธีการในการทำงาน ดังนี้

- 4.1 การมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน
- 4.2 การฝึกฝนตนเองให้มีจิตใจที่มั่นคง
- 4.3 การพัฒนาสมรรถนะในตนเอง
- 4.4 การฝึกจัดระเบียบความคิดให้ตนเองเป็นคนละเอียดรอบคอบ
- 4.5 ทักษะการวางแผนที่ดีในการทำงาน
- 4.6 การนำเทคนิค SWOT Analysis มาปรับใช้การทำงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องนี้ ปัจจัยการสนับสนุนจากพระผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชาเป็นตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนารูปแบบประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 มากที่สุด ดังนั้น เจ้าคณะตำบลซึ่งเป็นตำแหน่งหนึ่งของพระสังฆาธิการจึงควรพัฒนาตนเองให้ได้รับแรงสนับสนุนในการทำงานจากพระผู้ใหญ่ให้มากที่สุด เพื่อผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ตามทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งจะต้องเรียนรู้และนำเทคนิควิธีการต่างๆมาใช้ในการทำงาน ทั้งเรื่องความรู้เกี่ยวกับสายการบังคับบัญชาตามกฎหมายคณะสงฆ์ที่ต้องแสดงความเคารพนอบน้อมตามลำดับการปกครอง การมีภาวะผู้นำและการเป็นผู้ตามที่ดี การพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นที่น่าเชื่อถือของพระภิกษุด้วยกันในฐานะที่ตนเป็นพระผู้รักษาวินัยระงับอธิกรณ์อย่างเคร่งครัด การฝึกทักษะการสื่อสารที่ดีกับพระผู้ใหญ่และธรรมมิกรูปอื่น ๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีมทั้งฝ่ายบ้านเมืองและฝ่ายพระพุทธศาสนาด้วยกัน และการฝึกทักษะการวางแผนในการทำงานที่ดี สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงสนับสนุนให้เจ้าคณะตำบลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีพระผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาในการทำงานปกครองคณะสงฆ์ในเขตรับผิดชอบ ระวังอธิกรณ์พระตุลิตและการเรียไรที่ผิดกฎหมายได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ ที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่พระสังฆาธิการอยู่เพียง 4 จังหวัดเท่านั้น การอ้างอิงไปสู่เจ้าคณะตำบลหรือพระสังฆาธิการในท้องที่อื่น ๆ ทั่วประเทศอาจมีข้อจำกัด ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวินัยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบลหรือพระ

สังฆาธิการในภูมิภาคอื่น ด้วย เพื่อทำการศึกษเปรียบเทียบผลการวิจัยที่พบกับเจ้าคณะตำบลที่ปฏิบัติงานต่างท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชลัญจกรประจำพระองค์ให้เป็นตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาอย่างยิ่งจาก รศ.ดร.ยุภาพร ยูภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รศ.ดร.สมเจตน์ ภูศรี และ ผศ.ดร.วิทยา เจริญศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คุณค่าและประโยชน์ทั้งหลายอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- Bollen, K.A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. New York : J. W. & Sons.
- Duangduen Bhanthumnavin. (1997). *Beliefs and Practices in Buddhism of Thai People: Cultivating Moral Training and Quality of Life*. Bangkok : Institute of Behavioral Science Research, Srinakharinwirot University Prasarnmit. [in Thai].
- Joreskog, Karl G. & Sorbom. (1998). *PATH ANALYSIS User's Reference Guild*. Chicago : Scientific Software International.
- National Buddhism Office. (2010). *Buddhism in Thailand*. Bangkok : Secretariat Division. [in Thai].
- Neeon Phinpadit. (2004). *Psycho-Social Indicators of Work Behaviors in Policemen Under Police-Provincial 4*. Bangkok : National Research Council of Thailand. [in Thai].
- Nichaphat Phopang. (2007). *Alternative : Psychological characteristics and situations related to ethical work behavior of government treasurers*. Master thesis M.Ed. (Psychology). Bangkok : Srinakharinwirot University Prasarnmit. [in Thai].
- Rawikarn Duendarw. (2003). *Psychosocial factors related to safe driving behavior of Bus driver of BMTA*. *Journal of Psycho-Behavioral Science : Thai Behavioral System*, 4 (1) : 49-82. [in Thai].
- Religious Affairs Department. (2001). *Sangha Administrators Guide on the topic of Sangha Administration*. Secretariat of the Sangha Association, Bangkok : Religion Printing. [in Thai].
- Yamane, T. (1973). *Statistics An Introductory Analysis*. 3th edition. New York : Harper & Row.